

tekstikenttään kopioitu

1 viesti

5. heinäkuuta 2018 klo 16.07

ASIA: Lausunto saamelaiskäräjälain uudistuksesta**VIITE: Lausuntopyyntö VN 675/2018**

Saamelaiskäräjälakitoimikunnan esitys ei ole hyväksyttävä kolttsaamelaisten kannalta. Saamelaiskäräjälain 3 § on kolttsaamelaisten hyvin tärkeä, koska se ohjaa sitä, miten saamelaisiin suhtaudutaan, millaista politiikkaa saamelaiskäräjät tekee, millaisia arvoja saamelaiskäräjät puolustaa ja millaisia mahdollisuuksia kolttsaamelaisten on säilyttää oma kieli ja kulttuuri Suomessa.

Mielestäni on kaikkein tärkeintä, että saamelaiskäräjät turvaa saamelaisten identiteetin säilymistä eikä hyväksy sellaisia esityksiä, jotka johtavat saamelaisten

sulauttamiseen. Vahva saamelaiskäräjät, joka ei taivu valtion painostuksen edessä, antaa myös kolttsaamelaisten toivoa ja tukee saamelaisten yhteisöllisyyttä ja

kulttuurin säilymistä. Olen kuitenkin hyvin huolissani siitä, että saamelaiskäräjien edustajat, joihin on ollut mukana myös kolttsaamalainen edustaja, on

hyväksynyt saamelaiskäräjälakitoimikunnan esityksen, joka sulauttaa selkeästi saamelaiset suomalaisen valtakulttuuriin. Se antaa hyvin huolestuttavan viestin

saamelaisille ja olen huolissani saamelaiskäräjien kyvystä edustaa saamelaisia.

Mielestäni kaikkein keskeisin pykälä saamelaiskäräjälakissa on 3 § pykälä, koska se vaikuttaa koko saamelaiskäräjälakiin, saamelaiskäräjien tehtäviin,

perustuslain soveltamiseen ja siihen, miten yhteiskunta suhtautuu alkuperäiskansa saamelaisiin. Jos lain 3 § on pielessä, on kaikki muutkin. Mielestäni asia on

yksiselitteisen selvä. Saamelaisesta tulee säätää laissa. Määritelmän tulee perustua saamelaisiin perinteisiin. Saamalainen on henkilö, joka on kasvanut

saamelaisuuteen ja saamen kieleen omassa suvussa, ylläpitää saamelaiskulttuuria ja siirtää sitä osana saamelaisyhteisöä. Saamelaisuus ei ole mielivaltaa,

vaan saamelaisuuteen kasvetaan suvussa. Se on hyvin yksinkertaista. Saamelaisuus tulee säätää vain saamelaisille kuuluvaksi oikeudeksi. En hyväksy sitä, että

lain 3 §:ssä puhutaan vain oikeudesta tulla merkityksi vaaliluetteloon, kun perustuslaissa puhutaan kuitenkin saamelaisista kansana, jolla on oma kieli ja kulttuuri.

Perustuslain ja saamelaiskäräjälain kesken on suuri ristiriita.

Esityksen mukaan saamelaiskärjille tulisi lisää paikkoja, joista kylläkin osa korvamerkittäisiin Inarin kuntaan. Mutta esitys tarkoittaisi myös sitä, että saamelaiskäräjien vaaliluetteloon tulisi yhä enemmän ihmisiä, kun määritelmä muuttuisi sellaiseksi, että melkein kuka tahansa pääsee vaaliluetteloon. Meille kolttasaamelaisille, jotka olemme kokeneet sulauttamispolitiikan, pakkosiirrot, nälän, halveksinnan, rasismien ja ohjeet luopua koltankielestä ja kulttuurista, mutta olemme siitä selvinneet ja ylläpitäneet kulttuuriamme, on loukkaavaa ja järkyttävää, että kuka tahansa saa omia kulttuuriperinnön ja puhua ja päättää saamelaisten puolesta. En usko, että muutos lisää kolttasaamelaisten mahdollisuuksia saada edustajia saamelaiskärjille, koska kansamme on niin pieni - ääniä keskittämällä voisimme ehkä saada yhteisellä sopimuksella yhden edustajan, mutta mitäpä hän voisi tehdä suomalais-saamelaisilla kärjillä yksin.

Saamelaiskäräjien ja Inarin kunnan edustajien puheenvuoroissa on esitetty, että kolttalainen mukaiset oikeudet tulisi antaa myös inarinsaamelaisille tai niistä tulisi luopua. Olen huolissani siitä, että suomalainen saamelaiskärjät voisi tulevaisuudessa vaatia heikennyksiä kolttalakiin tai jopa lopettaa sen.

Kolttasaamelaisena en voi hyväksyä myöskään suunniteltua siirtymäaikaa, jonka puitteissa voitaisiin nykyisellä lain määritelmällä saada saamelaiskärjät

suomalaistettua. Se olisi äärettömän kova hinta, joka johtaisi saamelaiskulttuurin sulautumiseen. En hyväksy myöskään mitään erillistä Suomen valtion säättämää

oikaisulautakuntaa, joka käsittelee vaaliluettelon hakeutumisesta tehdyt valitukset, enkä liioin korkeinta hallinto-oikeutta valitusten lopullisena päättäjänä.

Kansainvälisen oikeuden mukaan jokaisella kansalla on oma kulttuuri-itsehallinto ja jokaisen kansan tulee itse pystyä päättämään omasta identiteetistään.

Kolttasaamelaiset ovat historian aikana kokeneet suuria mullistuksia ja mullistukset jatkuvat, suurimpana niistä kolttasaamelaisten poismuutto pois kolttala-alueelta. Meillä on oma kolttalaki, mutta sen takaamat oikeudet ovat pieniä ja olemme tiukassa maa- ja metsätalousministeriön ja oikeuslaitoksen ohjauksessa. Resurssit kolttasaamelaisen kulttuurin ja kyläkokousjärjestelmän ylläpitoon ovat vähäiset.

Kolttasaamelaiskulttuurin turvaamiseksi tulee aloittaa kolttalainen uudistus ja pikaisesti. Kolttasaamelaisten tulee päästä irti valtion holhouksesta ja ohjauksesta. Kolttasaamelaiset eivät ole maanviljelijöitä eivätkä metsänkasvattajia, eikä maa- ja metsätalousministeriö ole meille oikea paikka. Tulee myös päästä irti nykytilanteesta, jossa ministeriö ja oikeus päättävät meidän asioistamme. Kolttala-alueelle tulee antaa kolttasaamelaisille aidot oikeudet päättää omista asioistaan ja kehittää omia oikeuksiaan. Kolttasaamelaisille tulee antaa kunnolliset resurssit ja oikeus edistää kolttasaamelaisten asemaa myös kolttala-alueen ulkopuolella ja tukea taloudellisesti kolttasaamelaisia käsityöntekijöitä, poronhoitajia, kalastajia ja kaikenlaista eettistä elinkeinotoimintaa, mikä tukee kolttasaamelaiskulttuurin säilymistä ja kehittymistä.

Vaadin kolttasaamelaisena, että kolttalainen uudistus aloitetaan välittömästi. Tähän työhön ei tarvita mukaan saamelaiskärjää. Se on menettänyt jo kolttasaamelaisten luottamuksen. Se on mennyt saamelaiskärjälakitoimikunnan sulauttavan esityksen myötä. Uudistus tulee tehdä kolttasaamelaiskulttuurin lähtökohdista, eikä Suomen valtion. Kolttalainen uudistus tulee tehdä joka tapauksessa, huolimatta saamelaiskärjäläistä ja sen tilanteesta. Saamelaiskärjiltä tulee siirtää kolttasaamelaiskulttuurin edistämisen- ja rahoitustehtäviä kolttien omille elimille, jotta suomalaiset eivät pääse kolttasaamelaiskulttuurista päättämään. On kaikkein selkeintä, että kolttat edustavat itse itseään ja saamelaiskärjät saa sitten edustaa ketä haluaa. Ja saamelaiskärjälakitoimikunnan esitys tulee hylätä.